Keski-Pohjanmaan kansainvälisyysstrategia 2020-2027

Kansainvälisesti kilpailukykyisen pohjoisen alueen kehittämiseksi

Tavoitteena lisätä EU-suorarahoitusten ja eurooppalaisen alueellisen yhteistyön EAY rahoituksen saantoa

Keski-Pohjanmaan kansainvälistymisstrategian ja suorarahoituksia säätelevän älykkään erikoistumisen strategian päivitys

Monialainen valmistelu 2019-2020

Hyväksyttävä käyttöön 31.12.2020 lukien

Keski-Pohjanmaan liitto

Anne Sormunen

Sisältörakenne

STRATEGIAOSA s. 1 - 23

- Strategiaprosessi ja Keski-Pohjanmaan liiton kansainvälisiä tehtäviä
- Kansainvälistymisen visiolauseke 2012, SWOT, PESTEL
- OECD Territorial Review 2017 suositukset Keski-Pohjanmaalle
- Megatrendejä
- Älykkään erikoistumisen S3 strategia ja päivitystarve
- Keski-Pohjanmaan liiton EU-alueyhteistyö S3 klustereissa
- Keski-Pohjanmaan liiton jäsenyydet eurooppalaisissa alueyhteistyöohjelmissa
- Kansainvälisen liiketoiminnan tilanne ja toimialojen alueellinen työllistävyys
- Suositukset, yhteenveto

LIITEMATERIAALI s. 24 - 56

- Työpaja- ja haastatteluaineistoja, eri sisältöalojen mahdollisuuksia kansainvälisiin hankkeisiin Keski-Pohjanmaalta
- Covid 19 –pandemian vaikutukset
- Tulevaisuuden kasvumahdollisuudet Suomessa (kasvuportfolio 2.0)
- Alustavat rahoituslähteet 2021-2027

Keski-Pohjanmaan kansainvälisyysstrategiaprosessi

syyskuu 2019 – helmikuu 2020

maaliskuu 2020 – elokuu 2020

Syyskuu 2020 – joulukuu 2020

Suunnittelu → Kartoitus → Työpajat → Luonnos → Kuuleminen → Muokkaukset → Päätös

Mkh 26.8.19

Haastattelut
Taustamateriaali

Laadulliset temaattiset ryhmäkeskustelut siirretty osin digitaalisille alustoille;
Tilastot

Kunnat, TKI-toimijat; 1-2 kierrosta

Mkh 16.11.20 –> 14.12.20
Valtuusto 26.11.20 -> 06/21

Lähtötilanne kansainvälisyysstrategialle

- Keski-Pohjanmaan liitto valmistelee kansainvälisyysstrategian aikataululla 2019-2020 vuosille 2021-2027 uutta ohjelmakautta varten. Taustalla kansainvälisyysselvitys 2012, OECD Territorial Review 2017 ja linkittyvä laajempi maakuntaohjelma sekä strategiatyö.
- Keski-Pohjanmaan kansainvälisyysselvitys 2012 valmisteltu 1.5.-31.12.2012 sisälsi alueellisen monialaisen strategiaprosessin, kartoitti maakunnan kansainvälistä potentiaalia omaavat sisällöt, nykytilan kartoituksen, alustavat strategiset valinnat ja tulevaisuuden toimintamallit.
- Kansainvälisen liiketoiminnan kehitysmahdollisuuksia on edistettävä. Elinkeinojen kv-strategioita sekä kasvusuunnitelmia kohdemarkkina-alueineen on syytä tukea aluekehityksellisesti sekä jatkaa alueellisen kv-strategian toteuttamisohjelmatyötä.
- TKI-toiminnan kansainvälisyysmahdollisuuksia ja kehitysrahoitusta on edistettävä systemaattisesti.
- Hidastunut talouskasvu ja Covid-19 haastaa Keski-Pohjanmaan vientivetoista teollisuutta. Aktivoitava uusia kasvualoja. Korona-pandemian laajempien kansainvälisten ja alueellisten vaikutusten arviointi on kesken.

Keski-Pohjanmaan liiton kansainvälisiä aluekehityspainotuksia

- **Keski-Pohjanmaan liitto jatkaa kansainvälistä aluekehittämistä vuosina 2020-27 EU-ohjelmien, alueellisen yhteistyön ja yhteistyöverkostojen jäsenyyksien mukaisesti** Vuonna 2020 verkostojäsenyydet on AER, NSPA, Merenkurkku EAYY ja Pohjois- ja Itä-Suomen EU-toimiston organisaatioissa. Perämerenkaaren yhdistyksen kaupunkivetoisesta jäsenyysverkostosta on luovuttu. AER jatkoa pohditaan/vaihtoa harkitaan merellisten alueiden CBMR ohjelmaan tai muuhun laajaan EU alueverkostoon. Merenkurkun neuvosto on muuttanut muotoaan, ja Keski-Pohjanmaa jatkaa EAYY jäsenenä. Alueellisen yhteistyön verkostot on kuvattu liitemateriaalissa. Suomi-Venäjä kulttuuriministeriöt tarjoavat hankemahdollisuuksia kulttuurivaihtoon.

- Uuden ohjelmakauden osalta **Keski-Pohjanmaa osallistuu Interreg-ohjelmien Pohjois-Eurooppalaiseen valmisteluun sekä pyrkii jatkuvasti vahvistamaan alueen hankekantaa ja rahoitusmahdollisuuksien hyödyntämistä** Interreg-ohjelmissa.

- **EU-suorarahoitusmahdollisuuksien käyttöä alueella tulee edistää** suuremmalla prioriteetilla.

- **Alueiden välisiä kumppanuuksia ja yhteisiä TKI rahoitushankkeita edistetään älykkään erikoistumisen strategian mukaisilla sisältöaloilla** valikoidusti resursseja kohdentaen (nyt mukana EU:n S3-platformilla ja kemian ja akkukemikaalien sekä digitalisaatio ja robotiikka EDIH European Digital Innovation Hub kumppaniverkostoissa, Elinkeinot murroksessa – Itä- ja Pohjois-Suomen yhteistyössä sekä EU-toimistoyhteistyössä sekä Arctic Investment Platform –NSPA yhteistyössä).

Visio

Rich in natural resources and beauty, Central Ostrobothnia is

a highly productive northern region with successful connections

to international trade.

Keski-Pohjanmaa on pohjoinen korkean tuottavuuden ja runsaiden luonnonvarojen maakunta, jolla on menestyvää kansainvälistä kauppaa.

SWOT Collection Template

Region:_____Central Ostrobothnia, North Finland_____

Strengths

- long traditions in international trade
- expertise in logistics and good harbour location
- knowledge in non-organic chemistry, metal, machinery and natural resources
- multiple languages and – cultures regionally
- international education
- networked operations
- productive labour, integrity of employees
- cultural activities
- pure, clean and safe environment

Weaknesses

- scarce human resources in international business
- lack of highly educated employees
- low level of value added in production
- small sized R&D centres
- dispersed expertise
- weak integration of immigrants and international students
- lack of international business support organizations
- immature markets of business counselling

Opportunities

- better integration of immigrants and international students, opportunities in the business and educational sector cooperation
- unidentified networks of international companies and other locally operating organizations
- entrepreneurship
- chemical cluster opportunities
- pure dairy and food products
- natural resources and product development (renewable energies, biotech, healthy products, tourism)
- energy efficiency (in arctic production e.g. construction industry and conservation technologies such as battery cells)

Threats

- lack of resources
- weak integration of immigrants and int. students
- poverty and social exclusion
- remote public government
- slow economic growth in the western markets
- high entry barrier to internationalize
- lack of international expertise and coordination
- small organisations not able to join international projects and international financing
- logistic trade route changes in north and east Europe
- legislation effects on e.g. production and transportation costs
- unknown remote region

PESTEL-analyysi

- Political: poliittinen ympäristö ennakoitavasta turbulentimmaksi esim Korona-pandemia ja sen jälkivaikutukset, rajoitteita kansainväliselle liikkuvuudelle
- Economic: hidastuva suhdanne kansainvälisessä taloudessa, kansainvälinen toimintaympäristö vaikeampi ennakoida mm kauppasodat, pandemian vaikutukset ja Brexit, alueellisesti aleneva aluekehitysrahoitusosuus, positiivisena perinteisesti resilientti alue, jossa talouden reagointikyky ja tuottavuus hyvä, korkotaso matala, työttömyys maltillinen
- Social: hyvinvointibarometrissa joitain ongelmakohtia alueella kuten eriarvoistumisen lisääntyminen, yksinäisyys, lähisuhdeväkivalta, päihteet, palveluiden saavutettavuuden heikkeneminen, korkeasti koulutettujen osuus alhainen, väestörakenteessa myös syntyvyyttä
- Technological: digitalisaation eteneminen ja teknologinen osaaminen alueella hyvää, TKI-resursseissa ja investoinneissa puutteita, yhteistyötarvetta huippututkimuksen verkostoihin
- Environmental: ilmastoneutraali kiertotalous, kestävä kehitys, jätehallinta/-kierto vaativat enemmän aluekehityksen huomiota, energian lähteiden ja teollisuuden ympäristöriskien ennakointi luontoympäristön ja vesivarojen puhtauteen
- Legal: lainsäädäntöympäristö ja säätely ennakoitavaa, vapaa tiedonkulku, turvallinen maa

NSPA Territorial Review, OECD 2017

OECD Recommendations for Central Ostrobothnia:

Assets:

- Strategic location on the Gulf of Bothnia with good accessibility to markets and raw materials (port of Kokkola, Kokkola Industrial Park & chemical industry cluster)

- Leveraging linkages btw Kokkola and rural areas as part of its smart development

- *Boat industry, dairy industry, wood products specialised smaller scale manufacturing firms*
- *Labour market performance is strong*

Further develop:

- *Transportation chains and infrastucture bottlenecs*
- *Strengthening regional innovation system*
- *Stronger engagement with SME's*
- *Process industry into higher end of the value chain, higher quality labour force*
- *R&D network cooperation (national and international)*
- *Long-term risk ageing population and declining work force*
- *Insufficient development of the region's tourism potential*

OECD suosituksia Keski-Pohjanmaan aluekehittämiselle:

- Kuljetusketjut ja liikenteen pullonkaulat
- Alueellisen innovaatiojärjestelmän vahvistaminen
- Vahvempi yhteys PK-yrityksiin
- Prosessiteollisuuden arvoketjujen pidentäminen
- Osaavan työvoiman lisääminen
- T&K verkostojen kehittäminen kansallisesti ja kansainvälisesti
- Pitkän aikavälin riskiä väestön ikääntymisessä ja työvoiman vähenemisessä
- Riittämätön matkailupotentiaalin hyödyntäminen

Megatrendejä

Kaupungistumisen megatrendi murtuu, maaseutu näyttäytyy houkuttelevana ja turvallisena asuin/työympäristönä

Omavaraisuuden nosto pitkien toimitusketjujen sijaan

Pandemian jälkeinen uusi normaali, jossa on uusia markkinarajoitteita mutta myös uusia mahdollisuuksia

Teknologia integroituu arkeen

Digitalisaatio, tekoäly

Planeetan ja luontoympäristön kantokyvyn huomioiminen ja ilmastonmuutoksen hidastaminen

Polarisaatiokehitys, vaurauden keskittyminen ja eriarvoistuminen

Väestön ikääntyminen ja terveydenhuollon murros

Monipaikkaisuus/paikkariippumattomuus

Nationalismi

Muuttovirrat, (pakolaisuus)

Tietotulva ja tiedon luotettavuus

Älykkään erikoistumisen strategiaprosessi

- Smart specialisation strategy S3
- Listaa alueen kärki-/vahvuusalueet, joissa innovatiivisuutta, osaamista ja kasvua sekä merkitystä eurooppalaisen kilpailukyvyn kannalta
- Euroopan komission määrämuotoinen luettelointi S3/RIS3 alustalla, säätelee alueen mahdollisuuksia mm. komission suoriin aluerahoituksiin
- Rahoituskriteeri usealle rahoituslähteelle, kv-rahoitusten lisäksi jatkossa ohjelmakaudella 2021-27 myös EAKR-ohjelmassa
- Luonteeltaan alueella sidosryhmien kanssa jatkuvasti päivittyvä yrittäjämäinen prosessi (entrepreneurial discovery process)
- Päivitetään tarpeen mukaan ja jatkuvan seurannan periaate
- Luodaan mittarit ja indikaattorit seurannalle vuonna 2021, työssä hyödynnetään alueiden välistä koordinaatiota
- Tuetaan alueen TKI-toimintojen (ml teknis-taloudelliset ja sosiaaliset innovaatiot) kytkeytymistä laajempiin arvoverkostoihin ja yritysten mukaanottoa
- Edistetään alueiden välisiä ja kansainvälisiä älykkään erikoistumisen kumppanuuksia (esimerkkeinä akkujen arvoketjut ja EDIH)
- Täydentävää materiaalia, yhteensovittamista ja viestintää valmistellaan vuonna 2021 osana maakuntaohjelman laadintaa
- Seuraavilla kalvoilla nykyinen ja päivitysversio S3 alustalle

Industrial and entrepreneurial sustainable development

Knowledge- and services-intensive wellbeing region

Description	Capabilities	Target Markets	EU Priorities
Chemistry, Minerals & Bio-economy	Regeneration of chemistry industry by developing and implementing new innovations in the borderline of inorganic chemistry cluster, minerals and bio-based materials and processes. Sustainable forestry. Energy efficiency. Renewable energies and energy from biomass e.g. forestry residuals, agriculture waste and cattle manure; Lithium value chains; Energy conservation technologies	1. Manufacturing & industry 2. Chemicals & chemical products 3. Services 4. Agriculture, forestry & fishing 5. Energy production & distribution 6. Power generation/renewable sources	1. Sustainable innovation 2. Circular economy 3. SME growth/new business opportunities 4. KETS, Advanced manufacturing systems 5. Sustainable energy & renewables 6. Waste to energy, circular economy
Smart and sustainable wood products and constructing	Energy efficient pre-fabricated wooden constructions e.g. houses and other wood products. Smart living solutions in constructions using ICT.	1. Construction 2. Construction of buildings 3. Information & communication technologies ICT	1. Sustainable innovation 2. Sustainable production & consumption 3. KETs 4. Digital agenda
High-end boat building and customized boats	Customized mordern production lines providing with high quality boats for leisure and work	1. Manufacturing & industry 2. Motor vehicles & other transport equipments	1. KETs, Advanced materials and manufacturing systems 2. Sustainable innovation
Clean and silent nature	Clean environment enabling pure organic food, year around recreation, traditional health services and tourism	1. Manufacturing & industry 2. Food, beverage & tobacco products 3. Tourism, restaurants & recreation	1. Sustainable production and consumption 2. Food security & safety 3. Sustainable land & water use
Creative industries	Media, film and AV-industry; music education, pedagogy and productions.	1. Creative, cultural arts & entertainment 2. Services	1. Cultural & creative industries 2. Service innovation; Eco-innovation 3. Entrepreneurial discovery process and SME business act
ICT solutions	Virtual learning environments, high-tech health services and other ICT solutions	1. Information & Communication technologies (ICT) 2. Human health & social work activities	1. Digital Agenda 2. Social innovation with regard to education, skills & training 3. e-Health e.g. healthy ageing; public health & security

Update next page: e.g. Chemistry/circular economy; batteries value chain and recycling; sustainable green growth via digitalisation, ICT, clean technologies and robotics; Creative industries/intangible cultural heritage; ICT solutions/robotics, AI - human user interface … climate change, sustainability

Päivitykset S3

Priority Name	Description
Minerals, bio-based materials and processes for new energy technologies, circular economy	Regeneration of chemistry industry by developing and implementing new innovations in the borderline of inorganic chemistry cluster, minerals and bio-based materials and processes. Sustainable forestry. Energy efficiency. Renewable energies and energy from biomass e.g. forestry residuals, agriculture waste and cattle manure; Lithium value chains -> battery cells, battery value chains and recycling; Energy conservation technologies.
Creative industries for education and pedagogy	Media, film and AV-industry; music education, pedagogy and productions; intangible cultural heritage.
Social innovation for sustainable tourism	Clean environment enabling healthy and pure organic food, year around recreation, traditional health services and tourism.
Advanced material: construction and building based on wood material	Energy efficient and sustainable pre-fabricated wooden constructions e.g. houses and other wood products. Smart living solutions in constructions using ICT.
Boat design and construction, multimodality, efficiency and sustainability in logistics and transport	Customized mordern production lines providing with high quality boats for leisure and work. Supply chain efficiency, transparency, digitalization, standardization, emission reduction, electrification, autonomous traffic, multimodality, logistics, authority control, automatized traffic coordination, situation awareness, emission compensation, carbon compensation, blockchain
ICT solutions for green growth and e-Health, e-Medicine, e-Learning, robotics	Sustainable green growth via digitalization; ICT, clean technologies and robotics, AI – human (user) interface, robotics, IoT, industrial internet; virtual events and virtual learning environments, virtual incubators, co-working spaces and remote work; high-tech health services and other ICT solutions

biotalous, luonnontuotteet, ympäristö, ilmastonmuutos, kulttuuriperintö, sosiaaliset innovaatiot, matkailu, hyvinvointi, robotiikka, ICT, käyttöliittymät, etätyö, sensorit, älykäs logistiikka, kemia, akkuteollisuuden arvoketju ja kiertotalous, tuotantoteknologia, teollisuusklusterit

Merkinnät:
Sininen lisäys
Vihreä tarkennus
Punainen poistuva

Keski-Pohjanmaan liitto on mukana Batteries Europe NRCG - ja Advanced Materials for Batteries Partnership AMBP (akkujen koko arvoketju raaka-aineista kierrätykseen) EU-alueyhteistyön S3 ryhmissä

ReConfirm S3 European Commission

Kansallinen viitekehys:

- Kansallinen akkustrategia: sähköliikenteen edistäminen ja akkuteknologioiden kehittäminen,
- Itä- ja Pohjois-Suomen akkuarvoketjut ja ELMO-yhteistyö
- Robocoast EDIH akkujen arvoketjut sisällytetty
- Kansalliset akkuasioiden koordinaatioryhmät
- Haasteena pääomien puute ja rajallinen julkinen rahoitus
- K-P: Umicore, FreeportCobalt, Keliber… aktiivinen TKI

Itä- ja Pohjois-Suomen akkuarvoketju

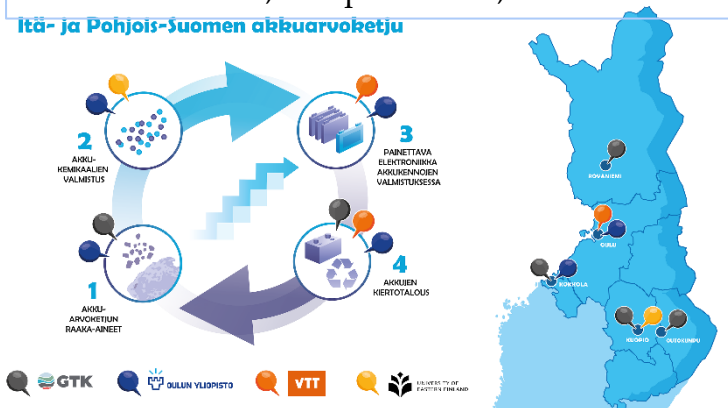

European Commission

BATTERIES EUROPE
EUROPEAN **TECHNOLOGY** AND **INNOVATION** PLATFORM

NATIONAL AND REGIONAL COORDINATORS GROUP

Draft proposal for a European Partnership under Horizon Europe BATTERIES: Towards a competitive European industrial battery value chain for stationary applications and e-mobility

Batteries Partnership vision is to establish best in the world sustainable and circular European battery value chain to drive the transformation towards carbon-neutral society. The Partnership ambition is to prepare and equip Europe to manufacture and commercialise by 2030 the next-generation battery technologies, through results-oriented innovation programme, which will enable the rollout of the zero-emission mobility and renewable energy storage, thus directly contributing to the success of the European Green Deal.

Keski-Pohjanmaan liitto, Centria ammattikorkeakoulu ja Kokkolan yliopistokeskus Chydenius ovat mukana länsirannikon Robocoast –European Digital Innovation Hub EDIH konsortiossa

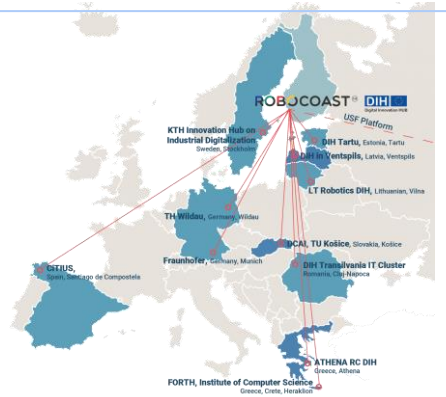

HNC USF PLATFORM

Yritysten kehitystarpeet liittyen teknologia soveltamiseen sekä T&K:n, prosessien ja digitaalisen osaamisen kehittämiseen

ROBOCOAST

Robocoast asiantuntijat (jokaisessa maakunnassa)

Modernisointikatselmus
Tarvekartoitus

Palvelut

- Living lab testaukset
- Modernisointisuunnitelmat (simulointi)
- Innovaatio- ja haastekilpailut
- R&D Demopajat, selvitykset
- Kansainvälinen yhteistyö (DIH network)
- Osaamisen kehittäminen ja rekry
- Matchmaking ja verkostot (+rahoitus)
- Kyberturvallisuuden testaus

KOKKOLAN YLIOPISTOKESKUS CHYDENIUS
eit Digital
NOVIA
jamk.fi
JAMK University of Applied Sciences
UNIVERSITY OF VAASA
Centria AMMATTIKORKEAKOULU
VAMK
VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
roboAI
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ
DIMECC

BUSINESS FINLAND

Allied ICT Finland
HiPEAC COMPILATION ARCHITECTURE
BDV BIG DATA VALUE ASSOCIATION
DIGITAL INNOVATION HUB
I4MS
ROBOT UNION

European Digital Innovation Hubs will play a central role in the Digital Europe Programme to stimulate the broad uptake of Artificial Intelligence, High Performance Computing (HPC) and Cybersecurity as well as other digital technologies by industry (in particular SMEs and midcaps) and public sector organisations in Europe.

Assembly of European Regions AER

- Jäsenyyden jatkon osalta on tehty selvitys syys-joulukuu 2020 välillä.
- Painotus poliittiseen kansainväliseen vaikuttamiseen lisääntymässä AER jäsenyydessä.
- Suomen sote-maakuntarakenneuudistus vaikuttaa resursseihin.
- Suomen alueiden osalta yhteiset tavoitteet on käsitelty AER organisaation kanssa ja tehdään irtautumisesitys joulukuun maakuntahallituksiin.
- Esityksessä irtautuminen vuoden 2021 osalta, jolta vielä tulee jäsenmaksu. Uusi maakuntarakenne, jossa vahvempi suoravalintainen poliittinen edustus, todennäköisesti hyötyisi enemmän jäsenyydestä.
- Vaihtoehtoinen jäsenyys jatkossa perifeeristen merialueiden CPMR, jossa korkeampi jäsenmaksu, mutta alueiden arvion pohjalta tehokkaammin Pohjois-Eurooppalaisia intressejä edustavampi EU-alueyhteistyöohjelma. Jatketaan seurantaa.

CPMR
CRPM
Conference of Peripheral Maritime Regions

AER is the place to be for regional stakeholders across the European continent: politicians, officers, experts, advisors… We stand strong to promote a Europe that embraces its diversity to thrive in a global world.

With member regions from 30 countries, AER is the voice of regional authorities since 1985 and has played a pivotal role in recognising regions as key players in the European construction.

We believe that a prosperous, multi-ethnic, multi-cultural and multi-lingual Europe goes hand in hand with prosperous regions. We support our members to improve their policies by exchanging experiences, sharing practices and providing capacity building.

Northern Sparsely Populated Areas

- Pohjoismaiden pohjoisten alueiden verkosto
- NSPA alueen yhteisvaikuttamista ja alueen profilointia Euroopan komission ja muiden eurooppalaisten alueiden suuntaan
- OECD Territorial Review 2017 aluetutkimus aluekehityssuositusten ja aluekehitystarpeiden kartoittamiseksi suuraluetasolla sekä maakunnittain
- AIP Arctic Investment Platform – rahoituspohjan edistämistä ja pohjoismaisen yritysrahoituksen edistäminen rahastoaloitteen kautta

The regions of northern Finland, Norway and Sweden have many common circumstances such as sparse population, harsh climate and long distances. This part of Europe is also specifically affected by globalisation, energy-supply, climate change and demographic change. The region has a population density of only 4.9 inhabitants per km2, something that cannot be found in any other part of the European Union.

The NSPA network represents close collaboration between the four northernmost counties of Sweden (Norrbotten, Västerbotten, Jämtland Härjedalen, Västernorrland), the seven northernmost and eastern regions of Finland (Lapland, Northern Ostrobothnia, Central Ostrobothnia, Kainuu, North Karelia, Pohjois-Savo and South Savo) and North Norway (Finnmark Troms region and Nordland).

Merenkurkun neuvosto EAYY ry

- EAYY-lyhenne tarkoittaa Eurooppalaisen alueellisen yhteistyön yhtymää, valtionrajat ylittävään yhteistoimintaan EU:ssa.
- Merenkurkun neuvoston toiminta-aluetta kutsutaan Merenkurkun alueeksi. Toiminta rahoitetaan jäsenmaksuilla ja Pohjoismaiden ministerineuvoston tuella. Merenkurkun neuvoston pääjäseniä ovat Pohjanmaan liitto, Etelä-Pohjanmaan liitto, Keski-Pohjanmaan liitto, Vaasa, Seinäjoki, Kokkola, Pietarsaari, Regionförbundet Västerbottenin lääni ja Örnsköldsvikin kunta
- Merenkurkun neuvosto kehittää aluetta tukemalla Merenkurkun alueen eri toimijoiden yhteistyötä vähentämällä ja poistamalla rajaesteitä, lisäämällä alueen näkyvyyttä kansallisesti ja Euroopan tasolla, työskentelemällä aktiivisesti useissa eurooppalaisissa verkostoissa ja hyödyntämällä alueen vahvuuksia ja tukemalla alueen kehitystä.

Tilanne nyt kansainvälisen liiketoiminnan osalta

Alueen BKT on vientipainotteinen. Kokkolan sataman kautta kulkee n. 8 M t tavaraa vuodessa, lisäksi muu logistiikka, tie- ja raidekuljetus on mittavaa.

Toimialajakauma ja suhdannenäkymä

- Suomen talouden ennustetaan supistuvan 4,7 prosenttia vuonna 2020. Talous kasvaa 2,7 prosenttia vuonna 2021 ja 2,4 prosenttia vuonna 2022. Maailmanlaajuinen epävarmuus ja investointien väheneminen Suomen vientimarkkinoilla pitävät ulkomaankaupan näkymät heikkoina lähivuosina. Talouskasvu jää pääosin yksityisen kulutuksen varaan. (Suomen pankki väliennuste 14.9.2020)

- Keski-Pohjanmaan vuoden 2019 tavaraviennin arvo oli 1,727 milj. €, josta teollisuuden osuus 45,9 %, kaupan 53,0 % ja muu 1,1 %. Tavaraviennin arvossa ei notkahdusta edelliseen kauteen verrattuna välillä1-6/2020 ks seuraava sivu.

- Keski-Pohjanmaan toimialajakauma monialainen, mikä on helpottanut laskusuhdanteista toipumista ks seuraava sivu.

- Keski-Pohjanmaan v. 2018 bkt (ennakkotieto) on 2 245 milj. €, josta palveluiden osuus on 60,9 %, jalostuksen osuus 33,3 % ja maatalouden 5,7 %

Työllisyysvaikutukset toimialoittain 2017 Keski-Pohjanmaalla

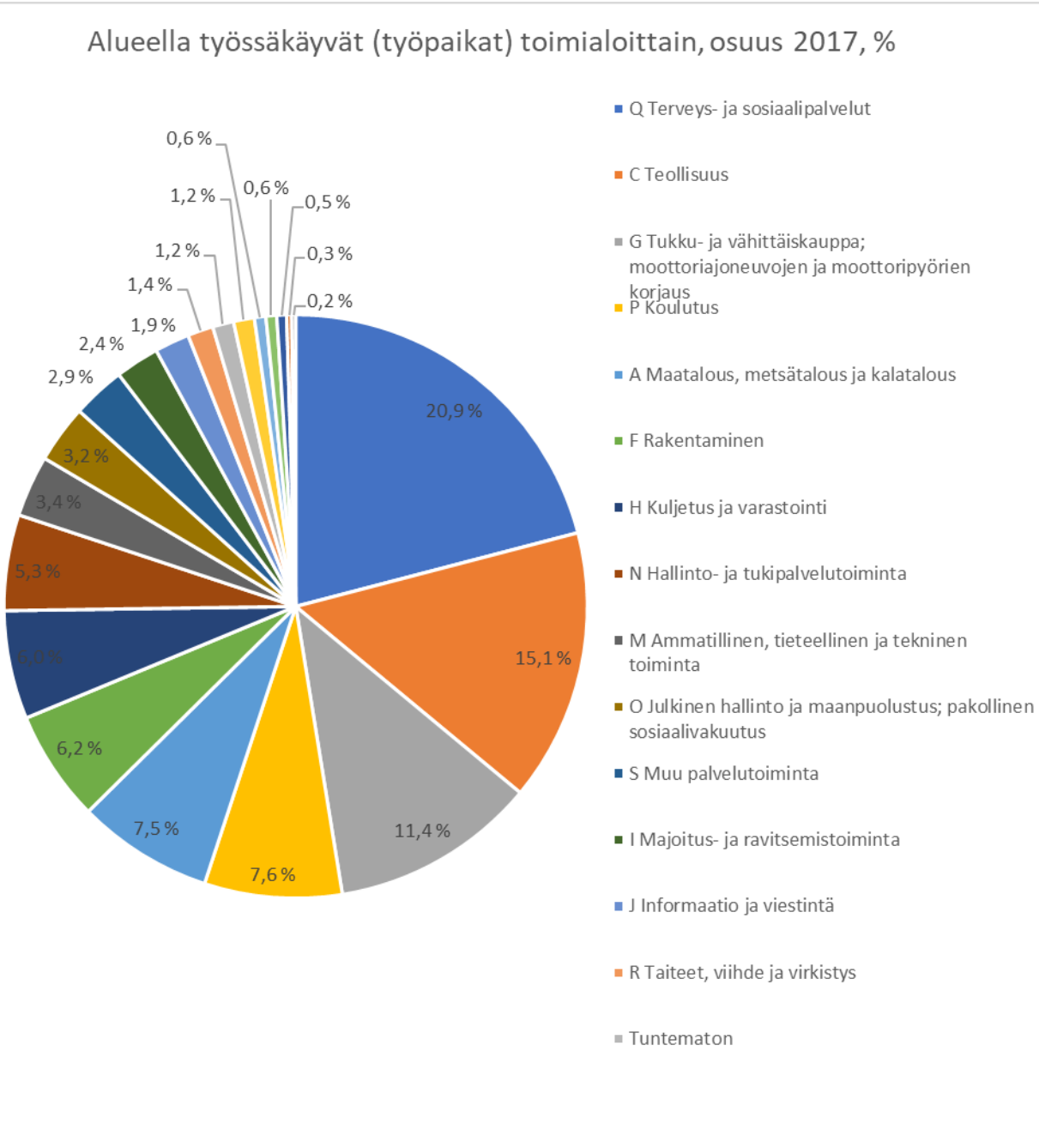

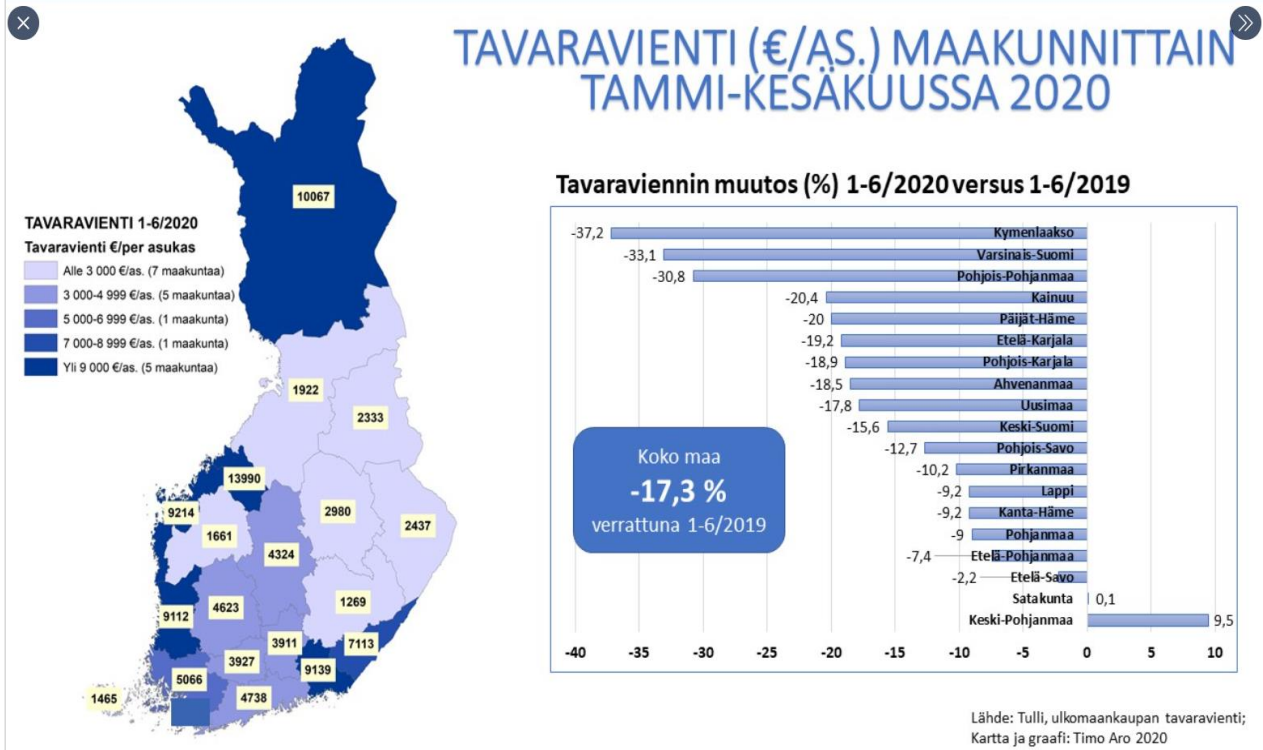

Lähde: Tulli, ulkomaankaupan tavaravienti;
Kartta ja graafi: Timo Aro 2020

Keskipohjalaiset tavoitteet

- Keski-Pohjanmaan liiton tavoitteena on aktiivisesti edistää maakunnan kansainvälistä yhteistyötä ja kansainvälistymisen kautta tapahtuvaa kasvua maakunnan etu huomioiden.
- Kansainvälisen kaupan sataman ja toimintaympäristön kilpailukyky rakentuu logististen yhteyksien, monialaisen teollisuuden, yrittäjyyden ja luonnonvarojen varaan.
- Keskipohjalainen osaaminen halutaan kansainvälisiin suurhankkeisiin ja verkostoihin.
- Keskipohjalainen hyvinvointi, liikunta- ja kulttuurimahdollisuudet ja luontoympäristö lisäävät alueen vetovoimaisuutta ja matkailua.
- Keski-Pohjanmaalle on helppo tulla, jäädä, lähteä ja palata.
- Kansainvälistä osaamista, kulttuurista monimuotoisuutta ja suvaitsevaisuutta edistetään.
- Biolaakso on kansainvälisesti tunnettu biotalouskeskittymä sekä TKI-verkosto. Investoinnit alueelle lisääntyvät.

(Keski-Pohjanmaan kansainvälisyysselvitys 2012)

Maakunnan kasvu muodostuu osaamisen, kilpailukyvyn ja saavutettavuuden kautta. Kasvutavoitteita mahdollistavat maaseutu, kansainvälisyys ja vetovoima. (Maakuntaohjelma)

Strategiset valinnat 2021-2027, yhteenveto

- EU tavoitteiden, jotka ohjaavat rahoituskehyksiä, huomioiminen ennakoivasti aluestrategioissa ja toiminnassa (ilmastoneutraali talous, kiertotalous ja vihreä kasvu, digitalisaatio ja työn murros, sosiaalisesti tasa-arvoinen Eurooppa, turvallisuus, S3). Lisätään EU-suorarahoitusten ja EU-yhteistyöohjelmien resursseja ja neuvontaa.
- Innovaatiostrateginen kehittäminen. Nostetaan tuotteiden ja palveluiden jalostusastetta. Vahvistetaan uusia kasvualoja ja kasvurahoitusta. Esimerkiksi Arctic Investment Platform ja muu NSPA yhteistyö. Sekä teknis-taloudelliset että sosiaaliset innovaatiot.
- Vahvistetaan yritysten kasvua, vientiä ja kansainvälistymistä. Yritysten kasvun ja kansainvälistymisen edistäminen yhteistyössä yrityskehitys- ja yritysrahoitusorganisaatioiden kanssa. Kansainvälisesti kilpailukykyinen ja logistisesti saavutettava toimintaympäristö.
- Lisätään kansainvälisen toiminnan ja kasvuliiketoiminnan osaamista sekä kv-hankerahoituksen ja kv-hankekoordinoinnin osaamista Keski-Pohjanmaalla. Osaamistarpeiden ennakointi, ulkomainen osaava työvoima, kansainvälinen osaaminen, koulutuksen kansainvälisyys ja monikulttuurinen suvaitsevaisuus.
- Edistetään etätyömahdollisuuksia ja digitalisaatiota maaseutumaisilla alueilla.
- Edistetään kansainvälistä verkostoyhteistyötä (mm S3 ja muut temaattiset aluekumppanuudet: EDIH digitaalisuus, ABMB kemia, akkumateriaalit ja NRCG, Batteries Europe akkustrategia, akkuteollisuus ja kiertotalous). Tavoitellaan uusia investointeja. Aktivoidaan myös poliittisen vaikuttamisen, kulttuurin, taiteen ja järjestötoiminnan alueyhteistyötä.
- Alueen kv-markkinoinnin ja kansainvälisen matkailun edistämisen osalta aktiivisuutta on lisättävä. Tarkempien markkina-analyysien ja kohdemarkkinoiden valintaa pohdittava alueellisen yhteistyön, kansainvälisen kaupan, matkailun ja keskeisten TKI-yhteyksien pohjalta. Sidosryhmäyhteistyötä ja koordinointia on lisättävä resurssien parempaan kohdistamiseen. Aluemateriaalit ja aluesuunnittelun ennakoivuus.
- Kestävä kehitys ja vihreä kasvu: talouskasvu – sosiaalinen ja ekologinen kestävyys, kiertotalous.
- Ilmastonmuutos, tartuntataudit, lama ja muihin kansainvälisiin kriiseihin varautuminen – lisätään omavaraisuutta ja edistetään siihen liittyvää työllisyyttä. Huolehditaan vientisektorin toimintaedellytyksistä markkinoiden muutoksissa.

Strategisten valintojen pohjalta tehdään tarkempi toteuttamissuunnitelma.

Yhteystietoja

Anne Sormunen
Kansainvälisten asioiden päällikkö
Keski-Pohjanmaan liitto
anne.sormunen@keski-pohjanmaa.fi
+358 40 6845 997

East and North Finland EU-office
www.eastnorth.fi
+32 2 231 01 22
24, Avenue Palmerston
B-1000 Brussels BELGIUM
Telephone: +32 2 231 01 22

LIITEMATERIAALI

- Työpaja- ja haastatteluaineistoja, eri sisältöalojen mahdollisuuksia kansainvälisiin hankkeisiin Keski-Pohjanmaalta
- Covid 19 –pandemian vaikutukset
- Tulevaisuuden kasvumahdollisuudet Suomessa (kasvuportfolio 2.0)
- Alustavat rahoituslähteet 2021-2027

1

2

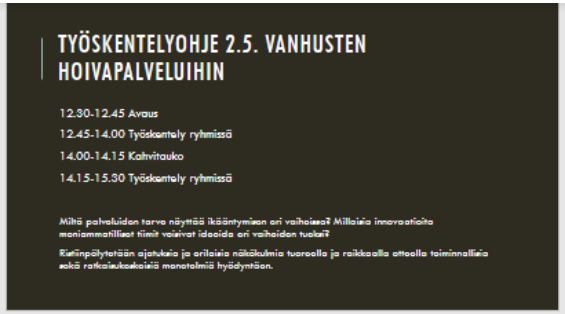

3

4

5

6

7

8

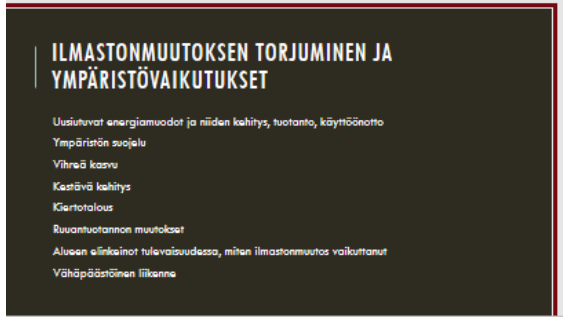

LIIITEMATERIAALI:

Työpaja-aineistoja, seminaarien ja TKI-toimijoiden haastatteluiden tuloksia

Pohjaa EU suorarahoitusten ja EAY-ohjelmien rahoitustarpeille ohjelmakaudelle 2021-2027

Matkailumaakunnan kehittämiseen

- OECD suosittanut Keski-Pohjanmaalle matkailun lisäämistä. Majoituskapasiteetti ja olemassa olevat palvelut ovat rajalliset. Alueellinen matkailumarkkinointi ja verkostoyhteistyö on heikosti resursoitua.

- Maakunnassa on runsas kulttuuritarjonta, aineettoman kulttuuriperintöoikeuden status Unesco, aktiivinen järjestösektori ja paikkatietopohjainen Genius Loci –sovellus.

- Kansainvälistä matkailijapotentiaalia on erityisesti Aasian suunnalta ennakoitavissa. Saadaanko ulkomailta matkailunkehittäjiä alueelle? Onnistuuko matkailun kehittäminen kestävän kehittämisen periaattein ja onko se alueellinen kilpailuetu? Miten matkailureitistöjä kehitetään ja saadaan kehityshankkeita enenevässä määrin?

(OECD Territorial Review 2017, haastatteluaineisto)

Matkailunäkymä

- Ulkomaisten matkailijoiden yöpymiset vähenivät edellisvuodesta 53 prosenttia Suomessa. (tilanne koronan välittömästä vaikutuksesta maaliskuu 2020)
- Hotelleja, matkailukeskuksia ja ravintoloita suljettuna epidemian vuoksi.
- Sustainable travel Finland –ohjelma (Visit Finland), Outdoor Active
- Keski-Pohjanmaalla matkailuhankkeita ja luontoreitistöjen kunnostusta; Metsäpeuranmaan neuvottelukunta käynnistyy; maakotkaesiintymä
- trendejä: luonto, vaellus, patikointi, pyöräily, ratsastus, maatila, kaamosmatkailu
- Kv-matkailijoita Aasiasta, Virosta, Saksasta, Ruotsista, Norjasta, Venäjältä
- Vihreän lentoliikenteen kehittäminen ja kv-yhteydet, myös poikittaisyhteydet
- Tuulivoimapuistot, Fennovoima ja Keliber vaikutukset matkailuun
- Matkustuspalveluiden ympärivuotinen tarjoaminen (mökit ja pienmajoitus ei näy tilastoissa)

Kulttuuri ja luova talous, kulttuuriperintö

- Unescon aineeton kulttuuriperintöstatus hakuprosessissa: kaustislainen viulunsoitto ja siihen liittyvät käytännöt ja ilmaukset kansainvälisesti tunnistettua aineetonta kulttuuriperintöä –> henkistä pääomaa ja periytettävää osaamista - heijastevaikutus ja voimavara koko maakunnan kehittämiselle – vetovoimatekijä investoinneille ja maakuntaan muuttaville ja täällä asuville
- Yleisemminkin alueen kansanperinteen ja kulttuuriperinnön siirtäminen ja jakaminen Eurooppalaisessa viitekehyksessä arvostettua ja hankkeistettavaa toimintaa
- Kulttuuri, aineellinen ja aineeton kulttuuriperintö, yhteisölliset arvot, luontoresurssit ja näihin liittyvä sosiaalinen toiminta myös virtuaalisten tapahtumien, etäyhteyksien ja virtuaalisten oppimisympäristöjen kautta kehityssisältöä
- Keski-Pohjanmaan kulttuurin ja luovan talouden klusterin kehittäminen hyväksytty Keski-Pohjanmaan kulttuurin ja luovan talouden yhteistyöryhmässä
- Taiteen, kulttuurin ja matkailun sekä elinkeinojen rajapinta kehityskohteena
- Genius loci päivitys ja jatkokehitys

Terveellinen turvallinen ruokaketju

- Pohjoisten, arktisten kasvimateriaalien (sekä villi että viljelty) jalostaminen korkean arvonlisän tuotteiksi, kuten terveysvaikutteiset elintarvikkeet, ravintolisät, lääkinnälliset tuotteet (pharmaceutical products), lääkkeet, kosmetiikka, hygieniatuotteet.
- Alueen raaka-aineet ovat puhtaita, usein luomua ja niiden tehoainepitoisuudet ovat korkeat.
- Terveysvaikutteisten tuotteiden globaalin kysynnän nousu
- Covid-19 jälkeinen omavaraisuusasteen nosto sekä elintarvike- että lääketuotannossa, kemikaalituotannossa
- Työpaikkojen syntyminen raaka-ainelähteiden äärelle ja vientimahdollisuuksien lisäys
- Nuorten lisääntynyt itsetyöllistäminen esim. marjanpoiminta 4H – mahd jatkojalostus ja kehittyvä sosiaalinen yrittäjyys & virtuaalinen hautomotoiminta AgriFood sektorilla /Cosme-hanke 2021

Hevosalan kansainvälisen kilpailukyvyn kehittäminen

- Keski-Pohjanmaalla hevostoiminta on perinteikästä ja laajaa, alan koulutustarjonta on monipuolista
- Alueella hevosala keskittyy perinteisiin hevosurheilulajeihin, yrittäjyyttä on lisäksi kengityksen, hevoshieronnan, hevosvarustekaupan ja eläinlääkinnän toimialoilla
- Harrastus- ja kilpailukäytön rinnalle hevostaloudessa on kehittymässä uusia mahdollisuuksia ja toimintamuotoja, jotka liittyvät matkailuun, virkistykseen ja hyvinvointipalveluihin
- Vuonna 2018 hevosalalla Suomessa n. 3 000 yritystä, joiden arvioidaan työllistävän 14 – 15 000 henkilöä vrt Lapin matkailu; Suomessa 74 400 ja Keski-Pohjanmaalla 2 472 hevosta.
- Alueyhteistyötä ja kiinnostusta: Viro, Ranska, Saksa, Irlanti, Islanti, Ruotsi, Norja, Espanja, Italia, Portugali (Erasmus, Interreg – alueen hevospalveluportaalit, etäeläkäridiagnostiikka ja vertaisverkosto, etävalmennus, ratsastusreitistöt, kulttuuriperintö, hyvinvointi ja kuntoutus)
- Keski-Pohjanmaan hevosalan kehittämishankkeessa (KPEDU) 2020 laadittu tulevaisuusohjelmaa ja kehittämisorganisaatiomallia alalle
- Kehittämisorganisaation tehtäviä
  - Lisätä hevosalan tunnettuutta ja yhteistyötä
  - Luoda alueellinen palveluportaali
  - Kansainvälisyyden ja alueiden välisen yhteistyön kehittäminen

Liikunta ja urheilu

- Eri ikäisille liikuntaan ja urheiluun arjessa toimivat olosuhteet ja puitteet
- Tasavertaiset harrastusmahdollisuudet ja saavutettavuus
- Hyvinvointivaikutus
- Aktiivista seura- ja yhdistystoimintaa; liikunta osana myös muuta kansalaistoimintaa
- Keski-Pohjanmaan liikunnan kyselykartoitus kuntien resursseista valmistuu marraskuussa 2020, jonka jälkeen Keski-Pohjanmaan liikunnan ja urheilun työryhmä käsittelee toimintasuunnitelmaa uudelle ohjelmakaudelle kehityskohteista ja mahdollisista alueellisista hankkeista – näiden pohjalta myös mahdollisia kansainvälisen yhteistyön ja EU-alueyhteistyön rahoitukseen hankeaihioita
- Liikuntatapahtumien ja ulkoilureitistöjen maakunta
- Vetovoimastrategiassa 2015 liikuntastrategiset päämäärät: liikuntaa yhdessä läpi elämän, liikkuvien ja menestyvien maakunta, tasamaan lajeja
- Liikuntaa ja urheilua yhdessä menestyen 2025 –strategia Kepli
- Tarvetta kv-hankkeiden osaamiseen, joitakin EU-hankkeita haettu mm Erasmus Sport+

Hyvinvoinnin kehittäminen: Ratkaisuja vanhusten hoivapalveluihin ja mahdollisuuksia kv-alueyhteistyön hankkeisiin

- Kohderyhmä: kulttuurin, taiteen ja tekniikan sisältöosaajat, opiskelijat, tutkijat
- Fasilitaattori: Minna Koivula ja Sanna-Kaisa Karvonen, Centria
- Koollekutsuja: Keski-Pohjanmaan liitto
- Tehtävänanto: Centria, Soite, Keski-Pohjanmaan liitto
- Tavoite: suunnitella tarvelähtöisiä kehityshankkeita alueelle
- Aika: to 2.5.2019 12.30-15.30
- Paikka: Centria, Talonpojankatu
- Ongelman kuvaus: huoltosuhde heikkenee, iäkkäiden osuus ja muistisairaudet yleistyvät, kotona-asumista halutaan pidentää ja hoitokodeissa työntekijämitoitus on alhainen. Miten digitalisaatio, robotiikka ja työn murros/etätyö muuttaa hoivapalveluita? Millaisia ratkaisuja tarvitaan seuraavaksi?
- Tulos: **kv-alueyhteistyöhön hankeaihioita** – arjen turvaratkaisut, asumisratkaisut/ICT, sensori ja drone-tekniikan hyödyntämiseen ensivasteessa ja monitoroinnissa; ikäihmisten sote-palveluprosessin case-mallintaminen kotiasumisesta palveluasumiseen hyvinvoinnin kehittämisen näkökulmasta, hoitaja-omaishoitaja-ystävät-naapurit-harrastuspiirit yhteistyömallit

”Miten nykyaikaistetaan vanhan ajan usean sukupolven asuinmalli / elämäntapamalli?”

Etätyön maakunta – remote working region

- Kohderyhmä: TKI-toimijat, aivotyöläiset, luova sektori, kv-hankevalmistelijat; luonnonvara-alan toimijat (digiagri, robotiikka, etädiagnosointi, -tuki); kv-kasvuyritykset ja potentiaaliset kasvuyritykset; työntekijät/asukkaat, joille digitaalinen työ- ja palveluympäristö on uusi (esim peruskoulu ja hoitoala pandemian aikana, IT-osaamista tarvitsevat palvelujen käyttäjät esim seniorit, syrjäytymisvaarassa olevat)
- Fasilitaattorit: Johanna Hautamäki, Centria ja Anne Sormunen Keski-Pohjanmaan liitto
- Laadulliset temaattiset ryhmäkeskustelut, skenaariotyöskentely, tulevaisuustyöpaja 1h – 1,5 h 5-8 henkilöä/kerta sekä haastatteluaineisto
- Koollekutsuja: Keski-Pohjanmaan liitto
- Tehtävän anto: työn murros, tulevaisuuden työympäristö, osallistujien toiveet tulevaisuuden työlle (5-10 v) ja megatrendit
- Vuorovaikutuksen täytyy monipuolistua eri työvälineillä. Kehittyvät teknologiat ja niiden integroituminen arkeen. Uudet teknologiat vahvistavat ihmisten virtuaalisia kohtaamisia. Kokonaisvaltaisempaa vuorovaikutusta. Virtuaalinen samassa tilassa olo 'virtuaalisia nuotiopiirejä'
- Ajasta ja paikasta riippumaton etätyö mahdollistaa kansainvälisen toiminnan (mm TKI, teknologia, asiantuntijatyö, rahoitus, talouspalvelut, verkkoliiketoiminta, koulutus, oppiminen) ja toimii vetovoimatekijänä maahanmuuttajille. Osaamisen globaali liikkuvuus joko virtuaalisena tai fyysisenä. Etätyöosaamisen rektytointi. Osataanko globaali saavutettavuus hyödyntää.
- Itsenäinen asiantuntijatyö korostuu; itsensä johtaminen, etätyöntekijyys, jaettu johtajuus, jaetut työntekijät, työyhteisönä verkostot – virtuaalinen yhteisöllisyys.
- Tekoälyn kehitys. Onko tulevaisuudessa tarvittavan osaamisen ennustaminen mahdollista tekoälyn avulla? Tämä vaikuttaa mm. koulutusten sisältöihin ja työvoimatarpeen määrittelyyn
- Kv-hankeaihioihta: Virtuaalinen yhteisöllisyys etätyössä ja kehittyvät teknologiat, esimerkiksi yhteisölliset etätyötilat, arvoverkostojen kehittäminen, työkulttuurin muutos itseohjautuvaksi, fyysisen ja virtuaalisen rajapinnat, tekoäly

Interregional co-working spaces – virtual communities (market information, new business models, business opportunities, social entrepreneurial community), Virtual European top expertise networks and AI agent/search support for learning (for RDI specialists, Academia, businesses, public and IIIrd sector); identify bottlenecks for future development of remote working

Tulevaisuuskeskustelu kansainväliset kasvuyritykset

- Tarvitaan uutta osaamista, kahtiajakoa työntekijöissä itseään kehittäviin ja vanhassa kiinni pysyviin. Haaste ei ole itsessään uuden teknologian saatavuus vaan toimintakulttuuriin tarvittava muutos.
- KV-markkinoille siirtymiseen tarvitaan yrityksille sekä bisnekseen että KV-toimintaan liittyvää osaamista, brändin ja kohderyhmätiedon kehittämistä sekä ratkaisuihin keskittyvää myymistä. Ei myydä vain palvelua tai tuotetta, vaan tuodaan ratkaisu ja lisäarvo selkeästi esille.
- Konkreettisen yhteistyön lisäämistä erityisesti pienille yrityksille, yhteistyökuvioita tai alustoja ehkäisemään samojen virheiden toistamista kansainvälisille markkinoille pyrkimisessä. Osaamista tarvitaan myös, prosessin ohjaamisessa, etätyön ja johtamisen hyödyntämisessä, voidaan palkata henkilöitä kohdemaista.
- Kolmenlaisia näkymiä havaittavissa: Vientiä haluavia, vientiä tekeviä ja niitä joilla vienti ei ole onnistunut. Pitää olla selkeä lisäarvo, kustannus viennissä on moninkertainen kansalliseen toimintaan verraten. Haasteena alueella on että vain n. puolet yrityksistä ovat kasvuhakuisia. Esim. Ruotsissa kokorakenne yrityksillä erilainen, meillä paljon pieniä yrityksiä ja isoja, Ruotsissa keskikokoisia ja isoja.
- Tarvittaisiin enemmän sellaista toimintaa, missä alueen yritykset saadaan yhdessä keskenään tekemään vientiä, ei vain niin että yksittäisten verkostoitumista edistetään.
- Suurin puute on uskallus ja pitkäjänteisyys. Käänteinen elinkeinoelämä Kokkola-Vaasa akselilla muuhun Suomeen nähden, n. 80% tekee vientiä. Kielen ja kulttuurin osaamisen merkitys usein aliarvioidaan vientisuhteissa.
- Ensin pitää saada toiminta kuntoon omalla alueella, lisäarvon näyttö asiakkaalle selkeäksi. Kun kotimarkkinat ovat hallussa voidaan siirtyä vientiin. Syntyy tosin myös jo uusilla malleilla toimivia born global yrityksiä.
- Yrityksiä tukevia palveluita pitäisi miettiä tarkemmin sellaisiksi, että ne auttavat hands on KV-kaupan aloittamisessa. Erilaiset KV-rahoituslähteet ovat tällä hetkellä heikosti hyödynnettyjä alueen yrityksillä. Tähän voisi olla tukirakenteen/palvelun tarvetta.
- Centrian KV-opiskelijoista iso osa on yritysten vientialueiden ulkopuolella, joten tätä kansainvälisyyttä ei voi suoraan hyödyntää. Pitää kehittää parempia tapoja siihen, miten yritykset ja opiskelijat voisivat rakentaa yhteyksiä, esim. **Viexpo** voisi olla tässä yhtenä välittäjänä.
- Etenkin koronan myötä ovat vahvistuneet turvallisuus, puhtaus, jäljitettävyys ja autenttinen luonto. Näiden teemojen alla voisi olla esimerkiksi luovilla aloille projekti, jossa tehdään konkreettista yritysten kanssa, esim. tutustuminen KV-kohteisiin.
- On tarvetta tukiorganisaatiolle/hankepöydälle, jolla on resurssia auttaa yrityksiä valmistelemaan ihan käytännössä suoria EU hankkeita. Eri maissa on erilaisia kulttuureja hyödyntää suoria EU rahoituksia yrityksille. Koulutusorganisaatioiden, yritysten ja hankeosaajien yhteistyö.
- Vaikutettava TKI-rahoitusohjelmiin, jotta myös yritykset suoraan voivat olla hyödyn/tuensaajina. Mitä Biolaakson ja akkukumppanuuksien jälkeen, next steps?
- KIP Academy -koulutuspilotointia
- Muutosresilienssi: Kansainvälinen – alueellinen toimintaympäristö ja muutoksiin vastaaminen/ennakointi kilpailukyvyn näkökulmasta / Työn murros, etätyö, tekoäly, automaatio, uudet sukupolvet ja uusien työntekijöiden/asiakkaiden näkökulma / Paikkariippumattomuus vs uudet logistiset liikenne- ja toimitusketjut / Yhteiskunnallinen ja poliittinen ympäristö vs kansainvälisten yritysten vaikutusvalta kasvaa / Yrityskyselyt täsmentämään yhteisiä kehitystarvekohteita

Osaamistarvetta kansainvälisen liiketoiminnan, kielitaidon ja markkina-aluetuntemuksen osalta

Koronan vaikutuksista yrityksiin, työpaja-arviot 06/2020

- Tehtaat ovat supistaneet tuotantoa, esim autoteollisuus. Yllättävän vähän kuitenkin vaikuttanut, uusia suuntiakin on onnistuttu löytämään. Nettikauppa on jopa kasvattanut toimintaa. Logistiikka-alan merkitys on tullut poikkeustilanteessa selkeästi esille.
- Teollisuudessa mahdolliset vaikutukset näkyvät syksystä 2020 alkaen. Kuluttajamarkkinat ja palveluala ovat olleet suurimmassa haasteessa.
- Yrityksiä on autettu paljon koronarahoitusten haussa välittömien vaikutusten tasaamiseen. Monilla oli takataskussa valmiita kehittämisajatuksia, joita lähdetty nyt viemään eteenpäin.
- Kosekilla on tehty selvitys alueen suurten yritysten osalta.
- Vaikutus on tällä alueella jäänyt yllättävän pieneksi. Ei ole tullut vastaan montaa yritystä, joka olisi ollut vakavissa ongelmissa.
- Kannuksen osalta vaikutukset ovat olleet kaksijakoisia. Tuotannollisissa yrityksissä ei ole ollut merkittäviä haasteita, n. 30 isompaa yritystä on käyty läpi. Pienissä palveluyrityksissä ja erikoisliikkeissä on jopa isoja ongelmia, myynti leikkautunut. Enimmäkseen palvelu- ja henkilökuljetusala on ollut ongelmissa. Osalla kaupoista toiminta on jopa vilkastunut.
- Yksinyrittäjien tuissa ovat korostuneet etenkin palvelualat ja taksitoiminta.
- Vientiyritysten 6kk näkymän mukaan syksyn heikot näkymät eivät välttämättä toteudu. Tilanne kuitenkin nähdään vasta syksyllä kun tukien vaikutus lakkaa ja selviää käynnistyykö kauppa normaalisti.

- Julkinen sektori
  - Valtion ja kuntien velkaantuminen
  - Vaikeuksia palveluiden toteuttamisessa, lomautuksia
  - Omarahoitusosuuksien niukkuus suhteessa ulkoiseen rahoitukseen
  - Sosiaali- ja terveydenhuollon kuormittuminen

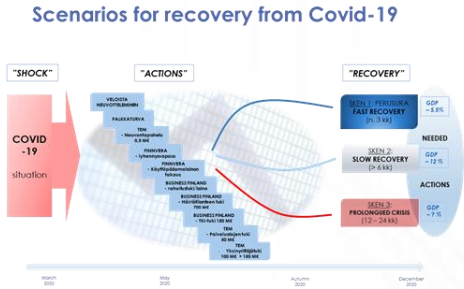

- Yksityinen sektori
  - BKT ja vienti laskee
  - Talouden taantuma
  - Konkurssit, yrityskannan supistuminen
  - Työttömyys, lomautukset
  - Rahoitusvaikeudet
  - Uusia mahdollisuuksia paikallisen omavaraisuusasteen nostamisessa kansainvälisten pitkien toimitusketjujen sijaan

Kasvuportfolio 2.0

Listaus tunnistetuista Suomelle lupaavista tulevaisuuden kasvumahdollisuuksista

PUHDAS JA TERVEELLINEN ELINYMPÄRISTÖ

Fokus globaalien, ympäristön tilaan ja luonnonvarojen käyttöön liittyvien haasteiden ratkaisemisessa.

Luonnon monimuotoisuutta tukeva maankäyttö ja ruokatuotanto
- Maankäytön monimuotoisuutta tukevat ratkaisut ja innovaatiot
- Ilmastoviisas, älykäs maatalous
- Terveellinen, turvallinen ruokaketju

Kestävä ja turvallinen energiajärjestelmä
- Uusiutuvat energiamuodot
- Joustavat energiajärjestelmät ja varastointi
- Ydinvoimaturvallisuus ja ydinjätehuolto

Luonnonvarojen kestävä käyttö
- Puhdas ilmanlaatu
- Puhtaan veden tuotanto
- Jätevesien puhdistus ja hyödyntäminen
- Luonnonvarojen ja materiaalien täyskierto
- Kestävä jätteenkäsittely
- Mineraalitalous
- Metsätalouden uusiutuminen

ARVONLUONNIN UUDET MUODOT

Fokus elinkeinoelämään liittyvien rakenteiden, toimintatapojen ja prosessien sekä tuote- ja palvelutarjonnan kehittämisessä ja uudistamisessa.

Digitalisaatio ja mahdollistavat teknologiat
- Data- ja alustatalouden uudet toimintamuodot
- Mahdollistavien teknologioiden uudenlaiset soveltamistavat

Tulevaisuuden johtamismallit
- Hajautetun ja luovan työn johtaminen

Elämyksellisyys ja asiakaskokemus
- Elämyksellisyyttä ja asiakaskokemusta parantavat ratkaisut

TOIMIVA, HYVINVOIVA YHTEISKUNTA

Fokus kansalaisten ja siten koko yhteiskunnan hyvinvointia ylläpitävien ja edistävien yhteiskuntarakenteiden sekä palveluiden vastuullisessa kehittämisessä ja uudistamisessa.

Toimiva infrastruktuuri
- Rakennettu ympäristö
- Turvalliset ja toimivat tietoverkot

Uudet liikkumisen ja logistiikan muodot
- Älykkäät ja kestävät liikennejärjestelmät
- Tulevaisuuden logistiikka
- Kestävä ja älykäs liikkuminen

Terveyden ja lääketieteen sovellukset
- Terveysteknologiset innovaatiot
- Lääkekehitys
- Yksilöllistetyt hoitomuodot

Kestävä hyvinvointi
- Innovatiiviset oppimisratkaisut
- Yksilön kokonaisvaltaista hyvinvointia edistävät palvelut ja ratkaisut

Aluekehityksen rahoituslähteitä

Keski-Pohjanmaan liiton välittämät/konsultoimat:

- EAKR
- EAY Interreg ohjelmat (Uusi Nord-Botnia Atlantica, NPA, Baltic Sea, Europe)
- EU suorarahoitukset (Horisontti, Cosme…)

Kansallinen ja suuralueittainen – hyvinvointi, kulttuuri, liikunta, sosiaali- ja terveys, kuten

- STM, OKM, Taike, Soste

Erityisrahoitus, kuten:

- Säätiöt, rahastot, Norden – pohjoismainen yhteistyö

Maaseuturahoitus kuten

- ELY-keskus, Leader-rahoitus

Yritysrahoitus, kuten:

- Business Finland, ELY-keskus, Finnvera, rahastot

EAKR ja ESR toimintalinjat ja erityistavoitteet

14.10.2020 versio, valmistelussa

TL 1: Innovatiivinen Suomi (EAKR)

- ET 1.1.: Tutkimus- ja innovointivalmiuksien ja kehittyneiden teknologioiden käyttöönoton parantaminen → **ÄES-sidonnainen**
- ET 1.2.: Digitalisaation etujen hyödyntäminen kansalaisten, yritysten ja julkishallinnon hyväksi
- ET 1.3.: Pk-yritysten kasvun ja kilpailukyvyn parantaminen

TL 2: Hiilineutraali Suomi (EAKR) (30%)

- ET 2.1.: Energiatehokkuustoimenpiteiden edistäminen ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen
- ET 2.4.: Ilmastonmuutokseen sopeutumisen, riskien ehkäisemisen ja katastrofivalmiuden ja -palautuvuuden edistäminen
- ET 2.6.: Kiertotalouteen siirtymisen edistäminen

TL 3: Saavutettava Suomi (EAKR)

- ET 3.1.: Laajakaistat
- ET 3.3.: Kestävän, ilmastonmuutoksen kestävän, älykkään ja intermodaalisen kansallisen, alueellisen ja paikallisen liikkuvuuden kehittäminen, mukaan lukien yhteyksien parantaminen TEN-T -verkon ja rajat ylittävän liikkuvuuden osalta

TL 4: Työllistävä, osaava ja osallistava Suomi (ESR)

- ET 4.1.1.: Polkuja töihin
- ET 4.1.6.: Uutta osaamista työelämään
- ET 4.1.7.: Yhdenvertaiseen osallisuuteen
- ET Lasten köyhyyden torjuminen
- ET Aineellisen puutteen torjuminen

JTF: Oikeudenmukaisen siirtymän rahaston toimintalinja
Teknisen tuen toimintalinja

Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto
JTF Just Transition Fund

Rahoitusohjaus:

- Pk-yrityksiin, mukaan luettuna start-up yrityksiin, tehtävät tuotannolliset investoinnit, jotka johtavat talouden monipuolistamiseen ja uudistamiseen
- Uusien yritysten perustamiseen tehtävät investoinnit, myös yrityshautomoiden ja konsulttipalvelujen kautta
- Tutkimus- ja innovointitoimintaan tehtävät investoinnit, joilla edistetään edistyneen teknologian siirtoa
- Teknologian ja infrastruktuurien käyttöönottoon tehtävät investoinnit, joilla edistetään kohtuuhintaista puhdasta energiaa, kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä, energiatehokkuutta ja uusiutuvaa energiaa
- Laitosalueen kunnostamiseen ja puhdistamiseen, maan saneeraukseen ja käyttötarkoituksen muuttamiseen tehtävät investoinnit
- Työntekijöiden uudelleenkoulutus ja uusien taitojen hankkiminen

Toimilla on tarkoitus antaa alueille ja ihmisille mahdollisuus käsitellä yhteiskunnallisia, taloudellisia ja ympäristöön liittyviä vaikutuksia, joita ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisellä on.

Interreg-ohjelmat valmisteluvaiheessa

Rajat ylittävän yhteistyön ohjelma (A)

- Interreg FI-SE-NO
  - Aiempi Botnia-Atlantica ja Nord yhdistyvät
  - Ohjelmaluonnos huhtikuussa 2021
  - Työryhmätyöskentely 2020-2021: JPC Joint Programming Committee, Writing Group, Administration Group
  - Rajoittuvana alueena muissa Interreg-ohjelmissa

Valtioiden välisen yhteistyön ohjelmat (B)

- Interreg NPA
  - Kansallinen työryhmä FINRAG
- Interreg Baltic Sea
  - Kansallinen työryhmä FINRAG

Alueiden välisen yhteistyön ohjelmat (C)

- INTERREG EUROPE
- INTERACT III
- URBACT III
- ESPON

Uusi Interreg FI-SE-NO, nimeäminen joulukuussa 2020

<u>Valmistelussa olevien toimintalinjojen vaihtoehtoja:</u>

1 Älykäs Eurooppa – innovatiiviset ja älykkäät taloudelliset muutokset
2 Vihreämpi, vähähiilinen Eurooppa
3 Yhteenliitetympi Eurooppa – lisäämällä liikkuvuutta ja tieto- ja viestintätekniikan alueellista yhteenliittymistä
4 Sosiaalisempi Eurooppa – Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpano (esim. työmarkkinat, koulutus, sosiaaliasiat)
5 Lähempänä kansalaisia oleva Eurooppa edistämällä kestävää ja integroitua kehitystä kaupunki-, maaseutu- ja rannikkoalueilla sekä paikallisia aloitteita

60 % ohjelmabudjetista jakautuu max 3 ohjelmatavoitteelle (policy objectives).

EUROOPAN UNIONI
Interreg Botnia-Atlantica
Euroopan aluekehitysrahasto
Interreg Nord
European Regional Development Fund
EUROPEAN UNIO

Interreg Northern Periphery and Arctic NPA, valtioiden välisen ohjelman alue ja alustavat erityistavoitteet 2021-27

PO1 Innovaatio:

a) enhancing research and innovation capacities and the uptake of advanced technologies;

b) reaping the benefits of digitisation for citizens, companies and governments;

c) enhancing growth and competitiveness of SMEs

PO2 Greener Europe:

a) promoting energy efficiency measures;

b) promoting renewable energy;

d) promoting climate change adaptation, risk prevention and disaster resilience

f) promoting the transition to a circular economy

Interreg-erityistavoite (erityisesti ohjelmien väliseen arktiseen yhteistyöhön).

- Irlanti
- Skotlanti
- Färsaaret
- Grönlanti
- Islanti
- Norja
- Ruotsi
- Suomi (itäiset ja pohjoiset alueet)
- Venäjä

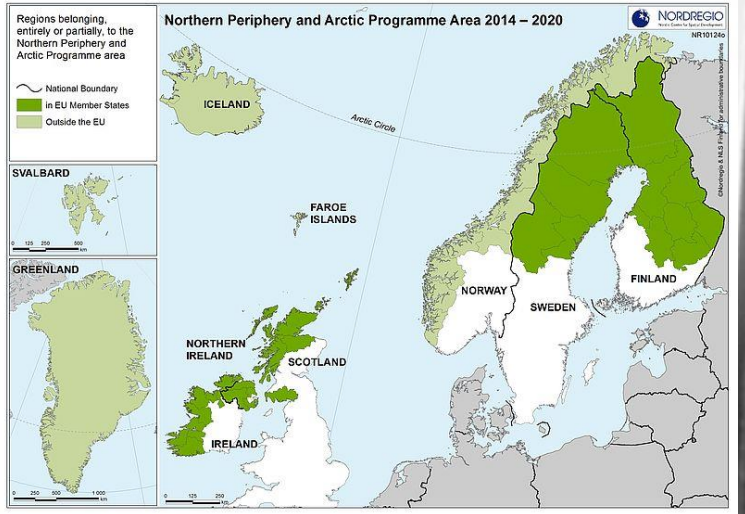

Interreg Itämeri 2021-27

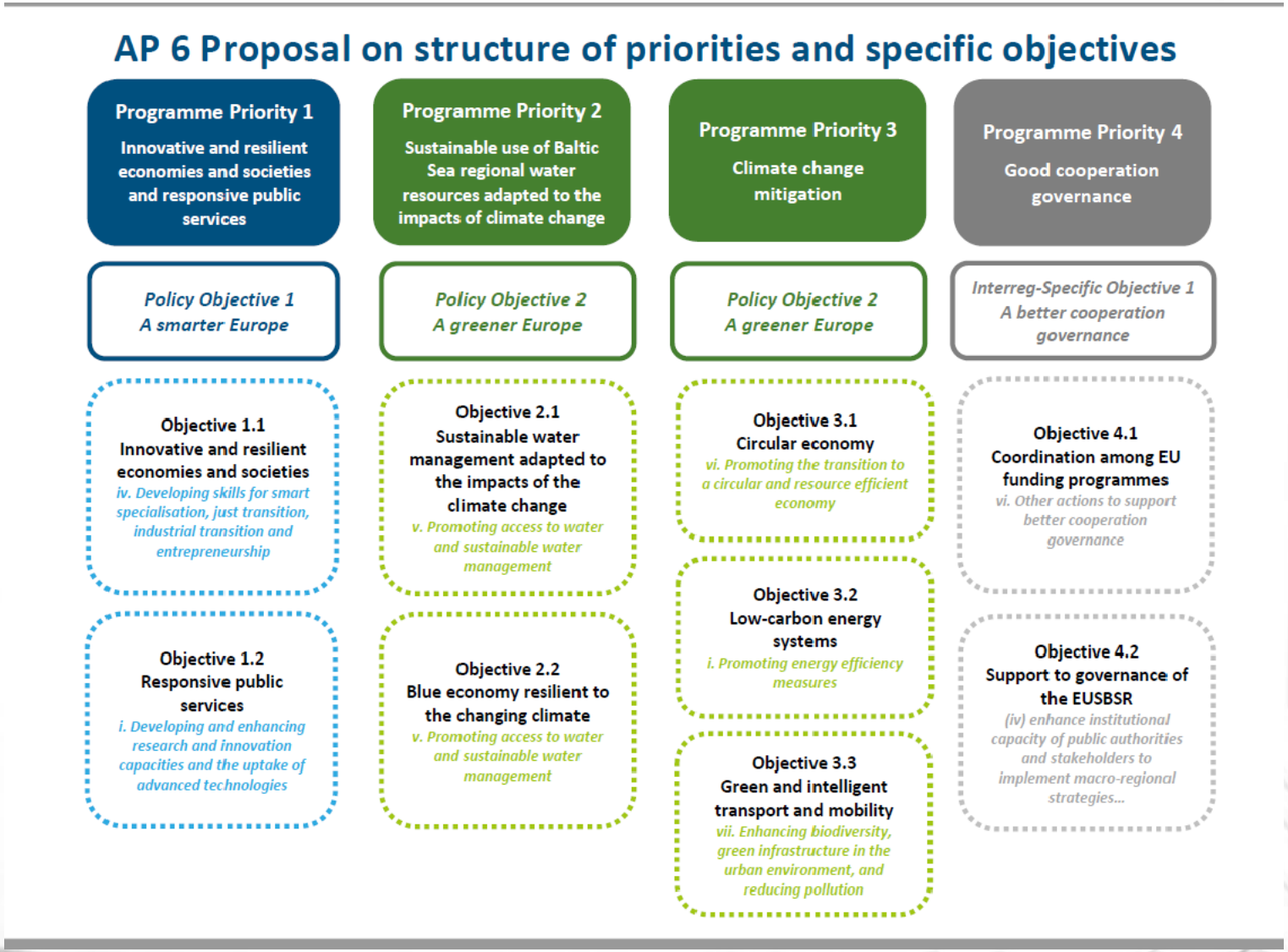

Interreg Europe –ohjelmaluonnoksen tavoitteet 2021-2027

A share of 80%14 of the programme budget is allocated to the following specific objectives. (Exact list to be confirmed at the end of the programming process)

1. Policy Objective 1: Smarter Europe (i) enhancing research and innovation capacities and the uptake of advanced technologies; (ii) reaping the benefits of digitisation for citizens, companies and governments; (iii) enhancing growth and competitiveness of SMEs and job creation in SMEs; (iv) developing skills for smart specialisation, industrial transition and entrepreneurship;

2. Policy Objective 2: Greener Europe (i) promoting energy efficiency measures; (ii) promoting renewable energy; (iii) developing smart energy systems, grids and storage at local level; (iv) promoting climate change adaptation, risk prevention and disaster resilience; (v) promoting sustainable water management; (vi) promoting the transition to a circular economy; 12 Draft ETC regulation, Art.14 and 15 13 As presented in the draft Common Provisions regulation, Art. 4 14 Share (%) to be decided 16 (vii) enhancing biodiversity, green infrastructure in the urban environment, and reducing pollution;

3. Policy Objective 3: More connected Europe (iv) promoting sustainable multimodal urban mobility; Policy Objective 4: More social Europe (i) enhancing the effectiveness of labour markets and access to quality employment through developing social innovation and infrastructure; (iv) ensuring equal access to health care and fostering resilience of health systems; (v) enhancing the role of culture and tourism in economic development, social inclusion and social innovation; 2. A share of 20% is allocated to the following specific objectives. Policy Objective 3: More connected Europe (i) enhancing digital connectivity; (ii) developing a sustainable, climate resilient, intelligent, secure and intermodal TEN-T; (iii) developing sustainable, climate resilient, intelligent and intermodal national, regional and local mobility, including improved access to TEN-T and cross-border mobility;

4. Policy Objective 4: More social Europe (ii) improving access to inclusive and quality services in education, training and lifelong learning through developing infrastructure, including by fostering resilience for distance and on-line education and training; (iii) increasing the socioeconomic integration of marginalised communities, migrants and disadvantaged groups, through integrated measures including housing and social services;

5. Policy Objective 5: Europe closer to citizens (i) fostering the integrated social, economic and environmental development, cultural heritage and security in urban areas; (ii) fostering the integrated social, economic and environmental local development, cultural heritage and security, including for rural and coastal areas also through community-led local development.

Policies on Digital in the 2021- 2027 Multiannual Financial Framework

- Large-scale pilots in the digitisation of agriculture
- European Digital Innovation Hubs in Digital Europe Programme
- Pillars of the Digitising European Industry Initiative
- Industrial Platforms and large scale pilots
- Coordination of European, national and regional initiatives
- Public private partnerships
- Standards
- The Fourth Industrial Revolution
- Digitising European Industry
- The Factories of the Future

Horisontti Eurooppa: Alustava rakenne

Euroopan komissio

Horisontti

Komission talousarvioehdotus: 100 miljardia euroa* (2021–2027)

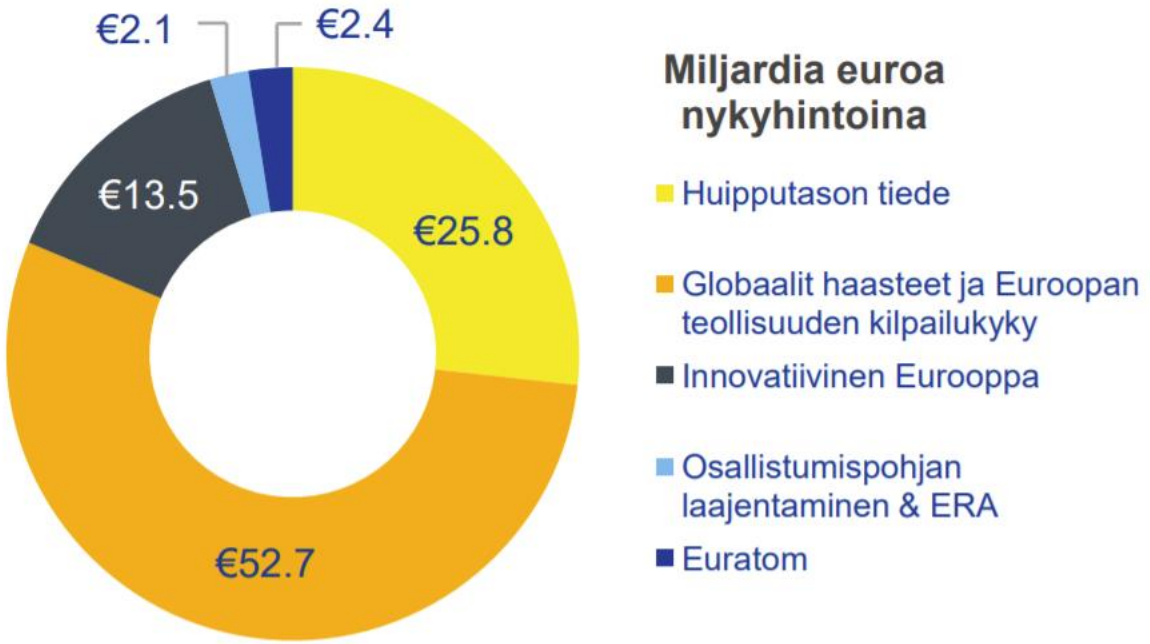

* Määrärahoihin sisältyy 3,5 miljardia euroa InvestEU-rahastosta kohdennettavia varoja.

Euroopan komissio

Komission ehdotus: synergiat muiden unionin ohjelmien kanssa

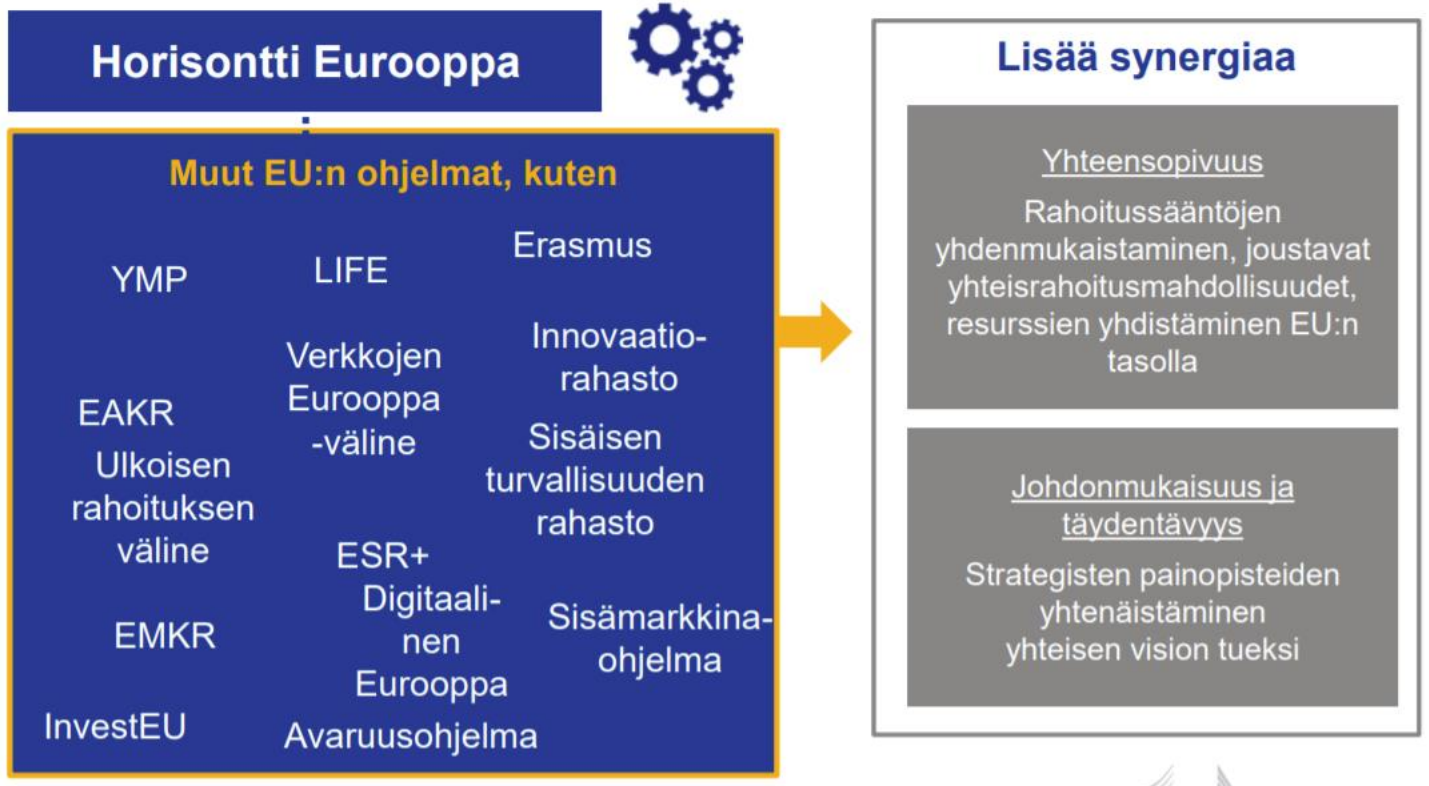

Euroopan komissio

Klusterit: Maailmanlaajuiset haasteet ja teollisuuden kilpailukyky

Klusterit	Toiminta-alat	
Terveys	• Terveyttä koko elinkaaren ajan • Ei-tarttuvat ja harvinaiset taudit • Terveys- ja hoitoalan työkalut, teknologiat ja digitaaliset ratkaisut, ml. yksilöllistetty hoito	• Terveyteen vaikuttavat sosiaaliset ja ympäristötekijät • Tartuntataudit, ml. köyhyyteen liittyvät ja laiminlyödyt sairaudet • Terveydenhuoltojärjestelmät
Kulttuuri, luovuus ja osallisuutta edistävä yhteiskunta	• Demokratia ja hallinto • Sosiaaliset ja taloudelliset muutokset	• Kulttuuri, kulttuuriperintö ja luovuus
Kansalaisturvallisuus yhteiskunnassa	• Katastrofinkestävät yhteiskunnat • Suojelu ja turvallisuus	• Kyberturvallisuus
Digitaalitalous ja -teknologia, teollisuus ja avaruus	• Valmistusteknologiat • Kehittyneet materiaalit • Seuraavan sukupolven internet • Kiertoteollisuudet • Avaruus, ml. maan havainnointi • Uudet mahdollistavat teknologiat	• Keskeiset digitaaliset teknologiat, ml. kvanttiteknologia • Tekoäly ja robotiikka • Suurteholaskenta ja massadata • Vähähiilinen ja puhdas teollisuus • Uudet mahdollistavat teknologiat
Ilmasto, energia ja liikkuvuus	• Ilmastotiede ja ratkaisut • Energiajärjestelmät ja verkot • Yhteisöt ja kaupungit • Teollisuuden kilpailukyky liikenteessä • Älykäs liikkuvuus	• Energiansaanti • Rakennusten ja teollisuuslaitosten merkitys energiakäänteessä • Puhdas, turvallinen ja esteetön liikenne ja liikkuvuus • Energian varastointi
Elintarvikkeet, biotalous, luonnonvarat, maatalous ja ympäristö	• Ympäristön seuranta • Maatalous, metsätalous ja maaseutualueet • Kiertoon perustuvat järjestelmät • Elintarvikejärjestelmät	• Biologinen monimuotoisuus ja luonnonvarat • Meret, valtameret ja sisävedet • EU:n biotalouden biopohjaiset innovaatiojärjestelmät

Euroopan komissio

Programming period 2014-2020

- 3rd Health Programme (3HP)
- Asylum, Migration and Integration Fund (AMIF)
- Consumer Programme (CP)
- Creative Europe (CREA)
- Europe Direct (ED)
- European Defence Industrial Development Programme (EDIDP)
- EU Aid Volunteers Programme (EUAID)
- European Solidarity Corps (ESC)
- Erasmus+ Programme (EPLUS)
- Europe For Citizens (EFC)
- European Maritime and Fisheries Fund (EMFF)
- European Statistics (ESTAT)
- Innovation Fund (INNOVFUND)
- EU External Action (RELEX)
- HERCULE III (HERC)
- Horizon 2020 Framework Programme (H2020)
- Support for information measures relating to the common agricultural policy (IMCAP)
- Internal Security Fund Borders and Visa (ISFB)
- Internal Security Fund Police (ISFP)
- Justice Programme (JUST)
- Pilot Projects and Preparatory Actions (PPPA)
- Programme for the Competitiveness of Enterprises and small and medium-sized enterprises (COSME)
- Programme for the Environment and Climate Action (LIFE)
- Promotion of Agricultural Products (AGRIP)
- Research Fund for Coal & Steel (RFCS)
- Rights, Equality and Citizenship Programme (REC)
- Union Civil Protection Mechanism (UCPM)
- Programming Period 2007-2013 (FP7 - CIP)
- Overview of EU funding

Programming period 2021-2027

- Innovation Fund (INNOVFUND)